

Social- och hälsovårdsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 6 § i lagen om statens pensionsfond

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 6 § i lagen om statens pensionsfond (RP 126/2025 rd): Ärendet har remitterats till social- och hälsovårdsutskottet för utlåtande till finansutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- specialsakkunnig Helka Liu, finansministeriet
- avdelningschef Liisa Siika-aho, social- och hälsovårdsministeriet
- verkställande direktör Timo Löyttyniemi, Statens pensionsfond.

Inget yttrande av

- Finansinspektionen
- Keva.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

(1) De pensioner som omfattas av statens pensionssystem betalas med anslag ur statsbudgeten. Statens pensionsfond, som står utanför statsbudgeten, finns till för att utjämna de utgifter som betalningen av pensioner medför för staten. I fonden samlas medel som används för att jämna ut utgiftsbördan av statens pensionsansvar i rätt tid. Fonden får sina medel från pensionsavgifter och vissa avgifter i anslutning till dem samt från avkastningen på sin placeringsverksamhet. Fondens medel är statliga medel som anförtrotts fonden för förvaltning.

(2) Enligt 6 § i den gällande lagen om statens pensionsfond (1297/2006) överförs från Statens pensionsfond årligen till statsbudgeten ett belopp som utgör 45 procent av statens utgifter för pensioner. I propositionen föreslås det att det belopp som överförs från Statens pensionsfond till statsbudgeten årligen höjs med 1,2 procentenheter så att överföringen från och med 2028 permanent utgör 46,2 procent av pensionsutgifterna. Dessutom ökas överföringen från Statens pen-

Utlåtande ShUU 10/2025 rd

sionsfond för 2027 engångsmässigt med 18,7 procentenheter så att det belopp som överförs till statsbudgeten utgör sammanlagt 63,9 procent av statens årliga pensionsutgifter.

(3) Syftet med de föreslagna ändringarna är att öka beloppet av de budgetöverföringar från Statens pensionsfond som görs för att täcka pensionsutgifterna, så att statens behov av upplåning minskar. Förslaget bygger på regeringen Orpos beslut vid halvtidsöversynen den 23 april 2025 om att öka överföringen.

(4) Enligt propositionen medför den föreslagna ökningen med 1,2 procentenheter att den årliga överföringen från fonden till statsbudgeten ökar med uppskattningsvis cirka 66 miljoner euro per år under 2026–2029. Beloppet av överföringen från fonden blir permanent 46,2 procent av pensionsutgifterna från och med 2028, vilket gör att överföringarna till statsbudgeten ökar också i framtiden. Förslaget att pensionsutgifterna täcks genom en tilläggsöverföring på 18,7 procentenheter 2027 innebär dessutom en tilläggsöverföring på uppskattningsvis 1 050 miljoner euro till statsbudgeten, vilket minskar statens behov av upplåning med över en miljard euro.

(5) Social- och hälsovårdsutskottet anser att det är motiverat att använda medel från Statens pensionsfond för att jämna ut pensionsutgifterna när de är som högst under 2020-talet, förutsatt att fondens finansieringsgrad är förenlig med målet. Det jämnar också på ett rättvist sätt ut den belastning som pensionsutgifterna medför mellan generationerna. Utskottet noterar dock att den höjda överföringen från Statens pensionsfond till statsbudgeten kan leda till att buffertfonden för framtida pensioner minskar om avkastningen på fondens placeringar blir mindre än väntat.

(6) Den extra överföringen på en miljard euro och den årliga ökningen av budgetöverföringen med cirka 66 miljoner euro kommer enligt uppgift sannolikt inte att ha någon stor inverkan på fondens placeringsverksamhet, eftersom fonden på grund av ökningen av statens pensionsutgifter redan i den totala risknivån har beaktat att fondens intäktsföring till staten kommer att öka. Tilläggsöverföringarna minskar dock investeringarna permanent också under de kommande åren och dessutom går avkastningen på intäkterna förlorad. Enligt propositionen och utskottets uppgifter är alternativkostnaden för en överföring av engångsnatur 2,0 miljoner euro 2026, 35,5 miljoner euro 2027, 38,6 miljoner euro 2028 och 41,7 miljoner euro 2029, vilket innebär att de totala kostnaderna för överföringen är totalt 117,8 miljoner euro för de fyra åren om man utgår från en förväntad avkastning på i genomsnitt 5,5 procent och skuldförvaltningskostnader på 2,5 procent enligt tidigare placeringsuppgifter. Utifrån fjolårets förväntade avkastning på cirka 8,0 procent och skuldförvaltningskostnader på 2,5 procent är alternativkostnaden 3,6 miljoner euro 2026, 65,2 miljoner euro 2027, 72,4 miljoner euro 2028 och 80 miljoner euro 2029. De totala kostnaderna för överföringen är då 221,3 miljoner euro för de fyra åren.

(7) Vid budgetmanglingen i september 2025 beslutade regeringen dessutom om årliga överföringar på cirka 100 miljoner euro från och med 2027 samt om höjning av avkastningsmålet för fondens placeringsverksamhet. Avsikten är att ett lagförslag om ytterligare överföringar ska föreläggas riksdagen genom en separat proposition så att ändringen träder i kraft vid ingången av 2027.

För att säkerställa ett hållbart pensionssystem får överföringen från Statens pensionsfond enligt utskottet inte bli en mekanism som fortlöpande används för att täcka statsskulden. Upprepade til-

Utlåtande ShUU 10/2025 rd

läggsöverföringar av engångsnatur skulle kunna göra det svårare att upprätthålla risknivån för fondens placeringar och kan minska den förväntade avkastningen på placeringarna, vilket i sin tur försvårar Statens pensionsfonds uppgift att på lång sikt jämna ut utgifterna för pensioner.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Social- och hälsovårdsutskottet föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 22.10.2025

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Krista Kiuru sd
vice ordförande Mia Laiho saml
medlem Kim Berg sd
medlem Maaret Castrén saml
medlem Bella Forsgrén gröna
medlem Aki Lindén sd
medlem Hanna-Leena Mattila cent
medlem Ville Merinen sd
medlem Minna Reijonen saf
medlem Anne Rintamäki saf
medlem Pia Sillanpää saf
medlem Oskari Valtola saml
medlem Ville Väyrynen saml
medlem Henrik Wickström sv
ersättare Mari Kaunistola saml
ersättare Laura Meriluoto vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Sanna Pekkarinen.

Utlåtande ShUU 10/2025 rd
Avvikande mening /sd, cent, gröna, vänst

Avvikande mening

Motivering

Regeringen föreslår en tilläggsöverföring på 18,7 procentenheter från Statens pensionsfond till statsbudgeten för 2027. När pensionsutgifterna täcks genom en tilläggsöverföring från Statens pensionsfond minskar statens behov av upplåning med cirka 1 050 miljoner euro 2027. Dessutom föreslår regeringen att det belopp som årligen överförs från fonden till budgeten höjs med 1,2 procentenheter från och med 2026, vilket ökar den årliga överföringen med cirka 66 miljoner euro under 2026–2029. Avsikten är att det belopp som överförs till statsbudgeten från och med 2028 permanent ska utgöra 46,2 procent av statens pensionsutgifter. Det belopp som överförs 2027 utgör med tilläggsöverföringen medräknad i sin helhet 63,9 procent av statens pensionsutgifter. Överföringarna sänker nivån på pensionsfondens buffertfond med ett belopp som motsvarar överföringarna. Samtidigt ökar fondens behov av kassamedel från och med 2026 och i synnerhet 2027. Utöver de överföringar som föreslås i proposition RP 126/2025 rd beslutade regeringen vid budgetmanglingen i september 2025 om ytterligare överföringar på cirka 100 miljoner euro från Statens pensionsfond från och med 2027. Dessutom höjs avkastningsmålet för fondens placeringsverksamhet. En ny proposition om detta lämnas till riksdagen och avsikten är att förslaget ska träda i kraft vid ingången av 2027.

Regeringen döljer sin rekordstora upplåning genom att låna pengar ur Statens pensionsfond 2027. Den offentliga skulden och de framtida ränteutgifterna minskar, men samtidigt minskar också den offentliga investeringsförmögenheten och avkastningen på den. Tilläggsöverföringen gör att placeringsportföljen krymper och utsätter därmed fonden för effekterna av svaga avkastningsscenarioer, står det i propositionen. Upprepade tilläggsöverföringar av engångsnatur kan göra det svårt att upprätthålla risknivån och inverkar också negativt på fondens förväntade avkastning. Enligt social- och hälsovårdsministeriets bedömning kan detta medföra en utmaning för genomförandet och planeringen av budgetöverföringarna för de kommande åren när det gäller finansieringen av statens pensionssystem. Enligt finansministeriet kan ovisshet om framtida överföringar leda till att fonden behöver upprätthålla mer likvida lågriskmedel i portföljen än för närvarande i syfte att möjliggöra överföringar.

Enligt uppgifter från finansministeriet kommer kostnaderna för regeringens trixande, också med en måttlig placeringsavkastning på 5,5 procent och skuldförvaltningskostnader på 2,5 procent, att uppgå till 35,5 miljoner euro 2027 och sammanlagt till hela 117,8 miljoner euro 2026—2029. Genomsnittsavkastningen på pensionsfondens placeringar har legat på 5,5 procent sedan 2001. Om avkastningen är 8 procent är kostnaderna 65,2 miljoner euro 2027 och 221,2 miljoner euro under ramperioden. Vi ser det som ett principiellt problem att regeringen lånar pengar till budgeten från Statens pensionsfond. I ett läge där upplåning på marknaden skulle vara en lönsammare lösning anser vi att regeringens spel med pensionspengarna är oskäligt och strider mot skattebetalarnas intressen.

Avvikande mening

Vi föreslår

Utlåtande ShUU 10/2025 rd
Avvikande mening /sd, cent, gröna, vänst

att riksdagen förkastar lagförslaget.

Helsingfors 22.10.2025

Aki Lindén sd
Krista Kiuru sd
Kim Berg sd
Ville Merinen sd
Hanna-Leena Mattila cent
Bella Forsgrén gröna
Laura Meriluoto vänst